

«Банк ісі» пәні бойынша
Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған
тест спецификациясы

1. Мақсаты: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.

2. Міндеті: Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.

3. Мазмұны: 04120100 "Банк және сақтандыру ісі" мамандығы, 3W04120101 "Сақтандыру агенті»; 3W04120102 "Несие агенті»; 4S04120103 "Банк операциялары бойынша менеджер" біліктіліктеріне арналған "Банк ісі" пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
1	Коммерциялық банктер және олардың қызметінің негізгі шарттары	1	Коммерциялық банктердің олардың тарихи дамуы тұрғысынан мәні. Коммерциялық банктердің негізгі функциялары. Коммерциялық банктің басқару аппаратын құрудың ұйымдастырушылық негіздері. Банк жүйесі.
2	Банк ресурстарын қалыптастыру және басқару.	2	Пассивті операциялар. Меншікті капитал. Банктердің қызметін пруденциалдық реттеу.
3	Банк активтерін қалыптастыру және басқару тәсілдері: олардың сапасы мен құрылымы	3	Банк активтерінің мәні мен құрылымы. Активтерді басқару тәсілдері мен әдістері.
4	Коммерциялық банктің депозиттік портфелі және депозиттік	4	Депозиттік операциялардың мәні және олардың түрлері. Депозиттердің жіктелуі. Коммерциялық банктің депозиттік портфелі. Коммерциялық банктің депозиттік саясаты.
5	Несие беру жүйесінің элементтері және несиелеу процесі	5	Несие беру объектілері және несиелік қатынастар субъектілері. Несиелеу әдістері. Коммерциялық банктің несиелеу саясаты.
6	Қарыз алушының несиелеу қабілеттілігі	6	Несиелік қабілеттілігін талдаудың мақсаттары мен міндеттері. Несиелік қабілеттіліктің жалпы бағасы. Қарыз алушының тәуекелдерін бағалау.
7	Банктердің лизингтік, трасттық, факторингтік және форфейтингтік қызметтері	7	Қазіргі кезеңде лизингтің пайда болуы және дамуы. Траст операциялардың мәні. Факторингтің мәні мен мүмкіндіктері. Форфейтинг операцияларының мәні және олардың факторингтен айырмашылығы.
8	Төлем жүйесін ұйымдастыру	8	Мемлекеттің төлем жүйесін ұйымдастырудың принциптері мен нысандары. Банкаралық есеп айырысулар және оларды жүзеге асыру тәртібі.
9	Банктік тәуекелдерді сақтандыру	9	Банктік тәуекелдердің мәні және жіктелуі. Сақтандыру әдісі ретінде банктік тәуекелдерді басқару.
10	Коммерциялық банктер қызметінің қаржылық нәтижелерін талдау	10	Коммерциялық банктің пайдасын қалыптастыру және пайдалану. Банктің кірістері мен шығыстарына әсер ететін факторлар. Өтімділікті талдау.

Мәтінмәндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық көрсеткіштер, сурет және т.б.).

4. Тапсырмалар мазмұнының сипаттамасы:

Коммерциялық банктер және олардың қызметінің негізгі шарттары: Банктің мәні туралы қазіргі заманғы идеялар. Банктің нақты кәсіпорын ретіндегі сипаттамасы. Банк банк жүйесінің элементі ретінде. Коммерциялық банктердің негізгі функциялары. Депозит, несие, төлемдер мен есеп айырысулар, несие бойынша делдалдық. Коммерциялық банктер қызметінің принциптері. Коммерциялық банктің басқару аппаратын құрудың ұйымдастырушылық негіздері. Банкті ұйымдастыру принциптері. Банктің басқару аппаратының құрылымы. Коммерциялық банктердің ұйымдық құрылымы. Банк жүйесі. Қазақстан Республикасы банк жүйесінің құрылымы. Қазіргі кезеңдегі Қазақстан Республикасының банк жүйесінің жалпы сипаттамасы.

Банк ресурстарын қалыптастыру және басқару: банк ресурстарын қалыптастырудың мәні мен ерекшеліктері. Ресурстар көздері. Коммерциялық банктердің меншікті, тартылған және қарыз қаражаты. Банк міндеттемелерінің жіктелуі. Қазіргі кезеңде банк ресурстарын қалыптастыру бағыттары, капиталдандыру жолдары. Банктің меншікті капиталы-қазіргі кезеңдегі қаржы ресурстарының бір бөлігі ретінде. Банктің меншікті капиталының құрылымы. Жарғылық капитал. Қосымша капитал, резервтік капитал және банктің қайта бағалау резервтері. Банктің бөлінбеген таза кірісі. Коммерциялық банктің меншікті капиталының функциялары: жедел, қорғаныс-кепілдік, реттеуші, айналым, резервтік. Халықаралық стандарттарды ескере отырып, Банктің меншікті капиталын реттеу. Банк капиталының жеткіліктілігі. Капитал жеткіліктілігіне қойылатын заманауи талаптар. Банктердің қызметін пруденциалдық реттеу. Базель келісімі және банктердің қызметін пруденциалдық реттеуді ұйымдастыру қағидаттары. Пруденциалдық реттеудің қажеттілігі, мәні және негізгі принциптері. Қазақстан Республикасындағы пруденциалдық нормативтер жүйесі.

Банк активтерін қалыптастыру және басқару тәсілдері: олардың сапасы мен құрылымы: банк активтерінің мәні мен құрылымы. Активтерді басқару түсінігі және экономикалық мазмұны. Активтерді басқарудың мақсаты мен принциптері. Банктің активтері: құрамы мен мазмұны, топтастыру және өтімділік дәрежесі, орналастыру саясаты. Бірінші және екінші кезектегі активтер. Активтерді басқару тәсілдері мен әдістері. Активтердің жай-күйін, сапасы мен тәуекелдерін бағалау.

Коммерциялық банктің депозиттік портфелі және депозиттік саясаты: депозиттік операциялардың мәні және олардың түрлері. Жинақ және мерзімді салымдар, ақша нарығының депозиттік шоттары. Қаражатты автоматты түрде аударатын шоттар. Жинақ сертификаттары берілетін және берілмейтін. Депозиттердің жіктелуі. Салымдарды сақтандыру жүйелерінің түрлері. Депозиттік сақтандыру жүйелерін жіктеу: коммерциялық банктердің қатысуына қойылатын талаптардың сипаты бойынша, құқықтық реттеу бойынша. Сақтандыру объектісін қамту кеңдігі бойынша, функционалдық органдарға меншік нысаны бойынша, төлемдер ставкасын айқындау қағидаты бойынша, сақтандыру төлемдерін қаржылық қамтамасыз етуге мемлекеттің қатысу дәрежесі бойынша. Коммерциялық банктің депозиттік портфелі. Қазақстандағы депозиттік нарықтың дамуы: проблемалар және оларды шешу жолдары. Салымдарды қорғау жүйесін ұйымдастырудың мәні мен қажеттілігі. Коммерциялық банктің депозиттік саясаты. Банктің банкроттық рәсіміне рұқсат беру бойынша депозиттік сақтандыру жүйесінің мүмкіндіктері.

Несие беру жүйесінің элементтері және несиелеу процесі: несие беру объектілері және несиелік қатынастар субъектілері. Банк несиелерінің жіктелуі. Банктік несиелеу принциптері. Несие үшін төлем белгілеу кезінде ескерілетін факторлар. Банктік несиелеу жүйесі және оның негізгі элементтері. Қазіргі заманғы несие беру жүйесінің негізгі және ерекше ережелері. Несиелеу әдістері. Ашық несие желісі: жаңартылатын және жаңартылмайтын. Жеке несиелер. Несие шоттарының нысандары. Қарапайым несие шоты, контокоррент. Коммерциялық банктің несие саясаты. Несие беру кезеңдері. Банк несиелерін алу үшін қажетті құжаттар пакеті. Несиелік келісім, оның мазмұны және шарттары. Банк несиелерін беру тәртібі. несиелеу шекарасын анықтау. Банктік несиелердің қамтамасыз етілуін бақылау. Қарыздарды өтеу тәртібі. Қарыздарды пайдалану мен өтеуді бақылау. Несиелік Санкциялар.

Қарыз алушының несиелік қабілеттілігі: несиелік қабілеттілігін талдаудың мақсаттары мен міндеттері. талдау жүргізу үшін Банкке ұсынылатын құжаттар. ресми және бейресми көрсеткіштер. Несиелік қабілеттілікті анықтауға арналған ішкі және сыртқы ақпарат көздері: банк мұрағаты. Несиелік қабілеттіліктің жалпы бағасы. Қарыз алушының несиелік тарихы. Қарыз алушының несиелік қабілеттілігін, беделін бағалаудың негізгі факторлары. Қарыз алушының тәуекелдерін бағалау. Әлеуетті қарыз алушыға тән тәуекелдерді бағалау.

Банктердің лизингтік, траст, факторингтік және форфейтингтік қызметтері: қазіргі кезеңде лизингтің пайда болуы және дамуы. Лизингтік операциялардың мәні. Лизингтің кредиттеудің дәстүрлі нысандарынан артықшылықтары. Лизингтік мәмілелер түрлері. Лизинг және лизинг операцияларының түрлерін жіктеу. Траст операциялардың мәні. Коммерциялық банктердің сенімгерлік операцияларын дамыту және реттеу. Сенім операцияларының түрлері. Жеке тұлғалардың тапсырмасы бойынша сенімгерлік қызметтер, мұраға иелік ету. Жеке трасттарды басқару. Қамқоршылық және мүліктің сақталуын қамтамасыз ету. Аген қызметтері. Трасттық операцияларды жүзеге асыру кезіндегі жауапкершілік. Өсиетті орындаушы мен Сенім Білдірілген Адамның негізгі міндеттері. Фирмаларға көрсетілетін сенімді қызметтер. Активтерге билік ету. Факторингтің мәні мен мүмкіндіктері. Факторингтік қызмет көрсету принциптері. Факторингтік операциялардың түрлері. Факторингтік келісімдердің түрлері. Форфейтинг операцияларының мәні және олардың факторингтен айырмашылығы. Форфейтингтің артықшылықтары. Халықаралық банк тәжірибесінде форфейтингтік операцияларды қолдану. Комиссия мөлшерін анықтау.

Төлем жүйесін ұйымдастыру: мемлекеттің төлем жүйесін ұйымдастырудың принциптері мен нысандары. Қазақстан Республикасында төлем жүйесін қалыптастыру және дамыту. Қазақстан Республикасындағы қолма-қол ақшасыз есеп айырысу жүйесі. Банкаралық есеп айырысулар және оларды жүзеге асыру тәртібі. Ірі төлемдерді аудару жүйелері. Бөлшек төлемдер жүйесі. Ақша қаражаттарын аударудың электрондық жүйелері.

Банктік тәуекелдерді сақтандыру: банктік тәуекелдердің мәні. Банк тәуекелдерінің деңгейіне әсер ететін факторлар. Банктік тәуекелді жіктеу. Банктік тәуекелдерді басқару саясаты. Тәуекелдердің жекелеген түрлерін басқару кезінде тәуекелдерді басқару жүйесінің элементтерін пайдалану. Сақтандыру әдісі ретінде банктік тәуекелдерді басқару.

Коммерциялық банктердің қаржылық нәтижелерін талдау: коммерциялық банктің пайдасын қалыптастыру және пайдалану. Коммерциялық банктің балансы. Банктің кірістері мен шығыстары туралы есеп. Қаражаттың көздері мен пайдаланылуы туралы есеп. Акционерлік капитал туралы есеп. Банктің кірістері мен шығыстарына әсер ететін факторлар. Банктің қаржылық нәтижелерін талдаудың мәні мен қажеттілігі. Өтімділікті талдау түрлері мен әдістері. Банктің қаржылық нәтижелерін талдау үшін қолданылатын коэффициенттер. Банктің қаржылық нәтижелерін талдау үшін қолданылатын коэффициенттер.

5. Тест тапсырмаларының қиындығы тесттің бір нұсқасында: Тест 3 қиындық деңгейден тұрады: тест тапсырмаларының бірінші деңгейі (А) -25%, екінші деңгейі (В) – 50%, үшінші деңгейі (С) – 25%.

6. Тест тапсырмаларының нысаны: бір дұрыс жауапты таңдаумен және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдаумен жабық нысандағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты: бір тапсырманы орындау ұзақтығы орта есеппен 2 минут.

8. Жеке тест тапсырмаларының орындалуын бағалау:

Аттестаттау кезінде тестілеудің жиынтық балы ескеріледі.

Дұрыс жауаптың бір нұсқасын таңдайтын тапсырмалар үшін 1 балл, қалған жағдайларда 0 балл беріледі.

Ұсынылған бірнеше жауаптың бірнеше дұрыс нұсқасын таңдайтын тапсырмалар үшін: барлық дұрыс жауаптар үшін - 2 балл алады,

- жіберілген бір қате үшін-1 балл,

- 2 және одан көп қате жібергені үшін-0 балл

9.Ұсынылатын әдебиеттер:

1. "Қазақстан Республикасының ұлттық валютасын енгізу туралы"1993 жылғы 12 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы.

2. "Қазақстан Республикасының Ақша жүйесі туралы"1993 жылғы 13 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы.
3. "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы"1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңы.
4. "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы"1995 жылғы 3 1 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы.
5. "Ақша төлемі мен аударымы туралы"1998 жылғы 29 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңы.
6. "Қазақстан Республикасындағы вексель айналысы туралы"1997 жылғы 28 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы.
7. "Бағалы қағаздар рыногы туралы"1997 жылғы 5 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңы.
8. "Валюталық реттеу туралы"Қазақстан Республикасының 1996 жылғы 24 желтоқсандағы Заңы.
9. Банк ісі.Под. ред. Сейтқасымова Г. С., Астана. ҚазЭҚХСУ: ТБИ, 2007ж.
10. Хамитов Н. Н. Банк ісі: дәрістер курсы. Алматы, Экономика. 2005.
11. Банк ісі. Г. С. Сейтқасимов. К.М. Мәулетов. А. А. Мусина дәрістер курсы. Астана: Ред. ҚазЭҚХСУ: ТБИ, 2008ж.
12. Қаржылық делдалдық жүйесіндегі коммерциялық банк: теория, әдістеме және практика.А. А. Мусина. Астана: ҚазЭҚХСУ: 2011 ж.
13. Қазақстан Республикасы субъектілерінің АҚЖ сақтандыру ережелері 2019 жыл.;
14. Тарасова, Ю. А. сақтандыру ісі: СПО-ға арналған оқулық пен практикум / Ю. А. Тарасова. - М. Юрайт Баспасы, 2019. - 235 б.